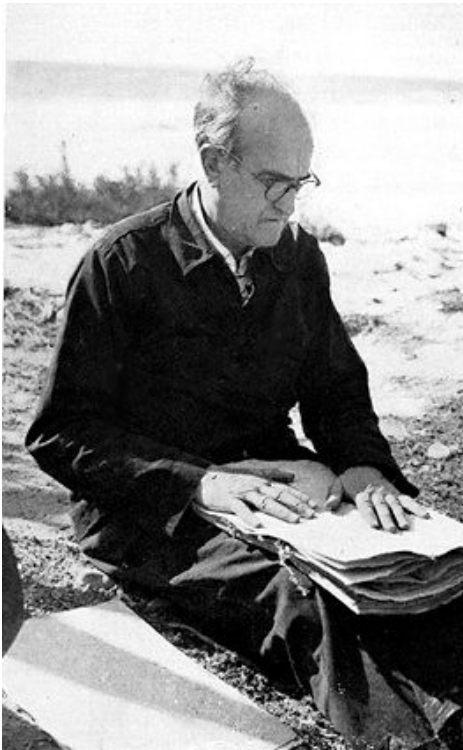


L'herbari de flora del Bages



Pius Font i Quer,
1909 - 1912

Centre Cultural el Casino, Manresa 17.10.2024



L'herbari de flora del Bages de Pius Font i Quer

<https://herbarifontiquer.cat/#/>

Herbari de flora del Bages, dades generals

- El resultat de l'estudi de la flora del Bages per Pius Font i Quer entre els anys 1909 i 1912 són dues obres complementàries: la tesi doctoral [*Ensayo Fitotopográfico de Bages*](#) (Maó, 1914) i l'[*Herbari de flora del Bages*](#) (CECB → CeDocBiV).
- La comarca de Bages entesa en sentit ampli i geogràfic, abans de la delimitació de les comarques de Catalunya pel geògraf Pau Vila.
- 628 plecs, 618 espècies de plantes vasculars (d'un total de 1105 espècies autòctones catalogades al *Ensayo Fitotopográfico de Bages*).
- Mostres completes de plantes ben premsades. Plecs ordenats per famílies botàniques. Format homogeni, acurat i rigorós.
- Etiqueta amb nom científic, nom popular en català (opcional), localitat i data de recollida.

L'herbari de flora del Bages de Pius Font i Quer

<https://herbarifontiquer.cat/#/>

1. Interès històric

- Història de l'estudi de la botànica. Col·leccionisme de mostres ben representatives. Sistemàtica.
- Treball rigorós que encamina la trajectòria vital de Pius Font i Quer com a capdavanter de la botànica a Catalunya durant mig segle XX.
- L'excursionisme científic a Catalunya.

L'herbari de flora del Bages de Pius Font i Quer

<https://herbarifontiquer.cat/#/>

2. Interès propi d'herbari

- Referència comprovable i revisable de l'assignació dels noms científics, més enllà de les descripcions.
- Versió digital amb enllaços recíprocs a <https://elmedinaturaldelbages.cat/>.
- Exemplars d'algunes plantes que han esdevingut rares o molt rares arreu. Ex. *Haplophyllum linifolium* (= *H. hispanicum*).

L'herbari de flora del Bages de Pius Font i Quer

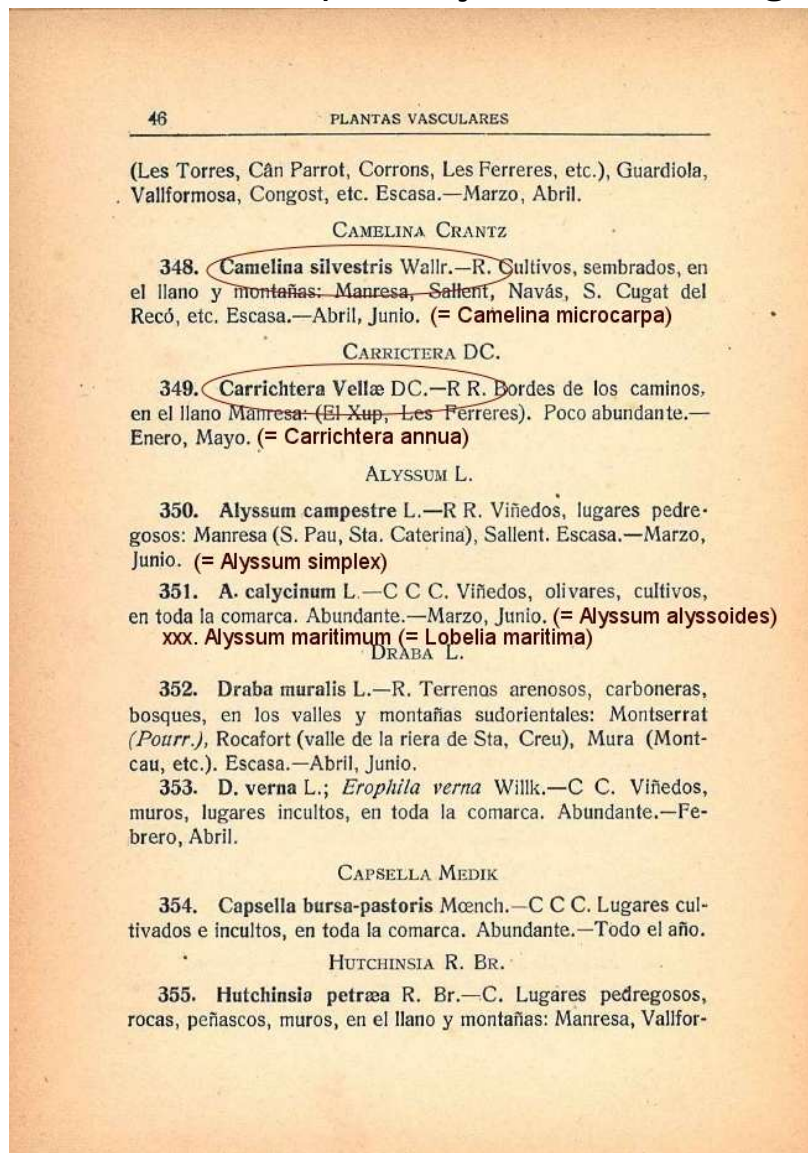
<https://herbarifontiquer.cat/#/>

3. Interès en coneixement de la flora del Bages ([Ensayo Fitotopográfico de Bages](#) + [Herbari](#))

Ensayo Fitotopográfico de Bages, dades generals

- Descripció geogràfica de la comarca de Bages (límits, relleu, geologia, clima...)
- Descripció de la vegetació de la comarca de Bages
- Relació de 1105 espècies de plantes vasculars autòctones del Bages amb el seu nom científic a nivell d'espècie + distribució, hàbitat, localitats, abundància i període floració.
- Recull dades dels botànics que l'havien precedit (Cadevall, Pau, Sallent, Pujol, Trèmols...)
- Apèndix de plantes naturalitzades.

Ensayo Fitotopográfico de Bages + Herbari de flora del Bages =
referència de flora per traçar anades i vingudes o la persistència de plantes en un segle.



L'herbari de flora del Bages de Pius Font i Quer

<https://herbarifontiquer.cat/#/>

3.1 Plantes rares

3.1.1 Plantes molt localitzades que es mantenen en ambients especials

- *[Anthyllis montana](#)* a Montserrat
- Belladona (*[Atropa belladonna](#)*) a Montserrat
- *[Carex mairii](#)* a la font del Boix
- *[Chaenorrhinum organifolium](#)* (= *C. flexuosum*) a Collbaix
- *[Linum campanulatum](#)* a Castellfolit del Boix
- *[Linum trigynum](#)* (= *L. gallicum*) al Montcau
- *[Narcissus dubius](#)* a Collbaix
- Corona de reina (*[Saxifraga catalaunica](#)*) a Montserrat i al Montcau
- *[Saxifraga granulata](#)* al Montcau
- ...

L'herbari de flora del Bages de Pius Font i Quer

<https://herbarifontiquer.cat/#/>

3.1.2 Plantes molt rares de presència actual dubtosa, que s'haurien de buscar

- [*Arenaria tetraqueta*](#) (= *A. capitata*), a la serra de can Torre
- [*Jasione montana*](#), al Montcau
- *Legousia scabra* (= *Specularia castellana*), al Montcau
- [*Odontides longiflorus*](#) (= *Odontites longiflora*), al Montcau
- ...

3.1.3 Plantes molt rares, retrobades a localitats noves

- [*Genista patens*](#) (= *Cytisus patens*), citació a Montserrat recollida per PFQ, retrobada a la vall de Marfà
- ...

3.1.4 Plantes desaparegudes

- [*Haplophyllum linifolium*](#) (= *H. hispanicum*)
- ...

L'herbari de flora del Bages de Pius Font i Quer

<https://herbarifontiquer.cat/#/>

3.1.5 Plantes noves al Bages

- [*Barlia robertiana*](#)
- Frare d'estepa ([*Cytinus hypocistis*](#)), a la serra de L'Obac
- Faig ([*Fagus sylvatica*](#)), a l'obaga de l'Espina (Moià i Collsuspina)
- Fràngula ([*Frangula alnus*](#)), a la vall de la riera de Merlès, Gaià
- Lliri de neu ([*Galanthus nivalis*](#)), al Torrent del Gai, Moià
- [*Lathyrus tuberosus*](#), en un camp de la serra de Montlleó
- Colletxó ([*Moricandia arvensis*](#)) als indrets remoguts
- [*Odontites recordonii*](#), a la serra de cal Torre
- Cirerer de guineu ([*Prunus mahaleb*](#)), a la font de l'Arrel
- [*Spiranthes spiralis*](#), al bosc de l'Oller
- ...

L'herbari de flora del Bages de Pius Font i Quer

<https://herbarifontiquer.cat/#/>

3.2 Tendències ecològiques

3.2.1 Retrocés molt accentuat de moltes plantes segetals

- Ull de perdiu (*Adonis annua* [= *A. autumnalis*]), esdevinguda molt rara
- Niella (*Agrostemma githago*), reintroduïda al Canyet
- Rosella morada (*Roemeria hybrida* [= *R. violacea*]), no retrobada
- *Vaccaria hispanica* (= *V. vulgaris*, *V. parviflora*), reintroduïda al Canyet
- ...

3.2.2 Avanç de les plantes de bosc

- Olivereta (*Ligustrum vulgare*)
- ...

L'herbari de flora del Bages de Pius Font i Quer

<https://herbarifontiquer.cat/#/>

3.2.3 Entrada de plantes termòfiles

- Porrassí ([*Asphodelus fistulosus*](#))
- Caps blancs ([*Lobularia maritima*](#))
- Malva d'arbre ([*Malva arborea*](#))
- Malva crètica ([*Malva multiflora*](#))
- ...

3.2.4 Entrada d'halòfits

- [*Artemisia gallica*](#), a La Coromina (Cardona)
- [*Frankenia pulverulenta*](#)
- [*Limonium latebracteatum*](#), a La Coromina (Cardona)
- [*Spergularia marina*](#)
- ...

L'herbari de flora del Bages de Pius Font i Quer

<https://herbarifontiquer.cat/#/>

3.2.5 Entrada i expansió de plantes aquàtiques o de prop de l'aigua

- Lliri groc ([*Iris pseudacorus*](#))
- [*Potamogeton pectinatus*](#)
- ...

3.2.6 Expansió de tres arbres

- Lledoner ([*Celtis australis*](#))
- Freixe de fulla petita ([*Fraxinus angustifolia*](#))
- Freixe de flor ([*Fraxinus ornus*](#))

3.2.7 Entrada i expansió de plantes ruderals al·lòctones, principalment de les famílies amarantàcies ([*Amaranthus deflexus*](#), [*A. muricatus*](#),...), quenopodiàcies ([*Atriplex tatarica*](#), [*Bassia scoparia*](#), [*Chenopodium ambrosioides*](#),...), compostes ([*Artemisia verlotiorum*](#), [*Aster squamatus*](#), [*Bidens frondosa*](#), [*Chrysanthemum coronarium*](#), [*Crepis sancta*](#), [*Erigeron sumatrensis*](#), [*Helianthus tuberosus*](#), [*Xanthium echinatum*](#),...) i gramínies ([*Bromus catharticus*](#), [*Eleusine indica*](#), [*E. tristrachya*](#), [*Paspalum dilatatum*](#),...).

L'herbari de flora del Bages de Pius Font i Quer

<https://herbarifontiquer.cat/#/>

3.2.8 Naturalització d'arbres i arbustos utilitzats en jardins

- Negundo (*Acer negundo*)
- Ailant (*Ailanthus altissima*)
- Morera de paper (*Broussonetia papyrifera*)
- *Cotoneaster sp.* (diverses espècies)
- Vinya del Tibet (*Fallopia baldschuanica*)
- Llorer (*Laurus nobilis*)
- Troana (*Ligustrum lucidum*)
- Lligabosc japonès (*Lonicera japonica*)
- Mahònia (*Mahonia x decumbens*)
- Cactus llengua de vaca (*Opuntia engelmannii*)
- Raïm de moro (*Phytolacca americana*)
- Robínia (*Robinia pseudoacacia*)
- ...

Moltes gràcies!



ICHN

**Delegació del
Bages**

Institució Catalana d'Història Natural